

Udskriftsdato: 1. januar 2026

VEJ nr 9008 af 07/01/2020 (Gældende)

Vejledning om tilskud til specialundervisning og elever med svære handicap på folkehøjskoler

Ministerium: Kulturministeriet

Journalnummer: Kulturmin..j.nr. 18/00938

Vejledning om tilskud til specialundervisning og elever med svære handicap på folkehøjskoler

I medfør af lov om folkehøjskoler jf. lovbekendtgørelse nr. 280 af 25. marts 2019, samt bekendtgørelse om tilskud m.v. til folkehøjskoler nr. 1066 af 13. oktober 2019 udstedes vejledning om tilskud til specialundervisning og elever med svære handicap på folkehøjskoler.

Vejledningen orienterer om de gældende regler vedrørende ansøgninger om tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand samt tilskud til lærertimer, praktisk medhjælp og hjælpemidler til elever med svære handicap.

1. Generelt om højskolekurser

Højskolekurser skal være åbne for alle, der opfylder lovens alders- og betalingsbetingelser. Kurserne skal være åbne for alle med forskellige forudsætninger, og lov om folkehøjskoler (loven) indeholder ikke mulighed for, at der kan afholdes kurser for særlige grupper.

Det betyder, at et kursus skal udformes og annonceres på en sådan måde, at det på den ene side ikke afholder elever med særlige behov og svære handicap fra at deltage, og på den anden side, heller ikke afholder andre elever fra at henvende sig.

Der kan ikke godkendes højskoler eller gives tilskud til kurser, der alene er rettet mod elever med særlige behov eller svære handicap. Det forudsættes derfor, at de elever, skolerne søger støtte til, er enkeltintegrerede på kurserne.

2. Hvad kan der søges tilskud til?

Staten yder tilskud til:

- Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov (i det følgende: specialundervisning) (lovens § 27, stk. 1)
- Lærertimer til elever med svære handicap (lovens § 27, stk. 2)
- Praktisk medhjælp til elever med svære handicap (lovens § 27, stk. 2)
- Hjælpemidler til elever med svære handicap (lovens § 27, stk. 2)

Der ydes enten tilskud til specialundervisning (lovens § 27, stk. 1) *eller* tilskud til lærertimer til elever med svære handicap (lovens § 27, stk. 2).

Det er muligt at modtage specialundervisningstilskud samtidig med, at der modtages tilskud til hjælpemidler og/eller praktisk medhjælp. Det kan eksempelvis være en elev, der sidder i kørestol og har behov for praktisk hjælp til at få bøger op af tasken, og som samtidig har behov for specialundervisning i et eller flere fag.

2.1 Tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov, jf. lovens § 27, stk. 1

Tilskuddet ydes med en takst pr. årselev, der fastsættes på de årlige finanslove. Tilskuddet ydes til elever med særlige behov, dvs. elever, hvis udvikling kræver særlig hensyntagen eller støtte, som ikke kan ydes inden for rammerne af den almindelige undervisning og skolens mentorordning.

Specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand omfatter:

- 1) Særligt tilrettelagt undervisning inden for skolens fagrække og
- 2) Undervisning og træning i funktionsområder og arbejdsmetoder, hvis formål er at afhjælpe eller begrænse virkninger af psykiske, fysiske, kognitive eller sensoriske funktionsvanskeligheder i forbindelse med skolens undervisning.

Specialundervisningstilskuddet ydes til elever, der har et begrænset behov for støtte i undervisningen, typisk i et omfang af op til 3 timer ugentligt.

Elever, der søges tilskud til efter lovens § 27, stk. 1, kan eksempelvis være elever med lettere faglige vanskeligheder, elever med udviklingsforstyrrelser eller psykiske lidelser, der har behov for støtte i eller i forbindelse med undervisningen.

Tilskuddet kan eksempelvis anvendes til:

- Ekstra støtte i undervisningen til en eller flere elever
- Individuel specialundervisning uden for den normale undervisning
- Specialundervisning på hold uden for den normale undervisning

Det er ikke et krav, at støtte givet med tilskud efter lovens § 27, stk. 1, varetages af højskolelærere. Støtten kan for eksempel også ydes af en person, der er ansat som pædagog.

2.2 Tilskud til lærertimer til elever med svære handicap, jf. lovens § 27, stk. 2

For elever med svære handicap, ydes der tilskud til dækning af ekstraudgifter til lærertimer, der er godkendt af Kulturministeriet.

Der ydes en fast takst pr. afholdt lærertime à 60 minutter.

Ved et svært handicap forstås en faglig dokumenteret funktionsnedsættelse, der medfører et støttebehov i form af lærertimer i et omfattende omfang. Skolen skal kunne dokumentere en elevs svære handicap gennem relevant faglig dokumentation samt beskrive den indsats, skolen planlægger at iværksætte.

Den støtte, der gives til elever med svære handicap, er ikke nødvendigvis forskellig fra den støtte, der gives til elever med behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Det afgørende for, at der kan søges tilskud til lærertimer er, at eleven har en funktionsnedsættelse, og at funktionsnedsættelsen medfører et omfattende støttebehov (mindst 4-5 ugentlige timer).

Der kan eksempelvis søges tilskud til elever med alvorlige generelle indlæringsvanskeligheder (evt. retarding), elever med alvorlige psykiske lidelser/udviklingsforstyrrelser, alvorlige kognitive vanskeligheder, alvorlige fysiske handicap (fx blinde) etc.

Støtten til lærertimer til elever med svært handicap skal varetages af højskolelærere, der er ansat i overensstemmelse med ansættelsesbekendtgørelsen (BEK nr. 140 af 10/02 2016).

Det er desuden et krav, at læreren, der varetager opgaven, får medregnet støttetimerne som undervisningstimer, således at de for fastansatte indgår i deres timetal.

Tilskuddet kan eksempelvis anvendes til:

- Ekstra støtte i undervisningen til en eller flere elever
- Individuel specialundervisning uden for den normale undervisning
- Specialundervisning på hold

Støtte til elever med svære handicap vil typisk finde sted i undervisningen, men der kan også være tale om undervisning uden for ”den almindelige undervisning”.

Der ydes ikke tilskud til samtaler med henblik på struktur/organisering, personlig vejledning etc., idet det forventes, at dette foregår som en del af lærerens samværsforpligtelse. Tilsvarende gælder fx fællesmøder, bo-gruppemøder, motion, rengøring og familiedage, der som udgangspunkt ikke er undervisning, men pædagogisk tilrettelagt samvær, jf. Kulturministeriets vejledning om indholdsplaner. Vejledningen kan findes på Slots- og kulturstyrelsens hjemmeside www.slks.dk. Der ydes heller ikke tilskud til terapi.

Tilskuddet ydes til dækning af ekstraudgifter, *der er godkendt af Kulturministeriet*. Slots- og Kulturstyrelsen (styrelsen) administrerer tilskuddet på vegne af Kulturministeriet, og vil derfor altid vurdere, hvorvidt det ansøgte timetal passer sammen med elevens funktionsnedsættelse og skolens beskrivelse af indsatsen. Styrelsens godkendelse kan afvige fra skolens ansøgning.

Støtten skal alene kompensere eleverne, så de kan gennemføre almindelig højskoleundervisning på lige fod med andre elever. Hvis højskolen har særlige mål for undervisningen, fx at eleven skal opnå et bestemt fagligt niveau, giver det ikke mulighed for at modtage et højere tilskud end det, der omfatter normal højskoleundervisning.

Samlæsning af timer

Hvis en skole har flere elever med svære handicap, der søges tilskud til, skal der i ansøgningen tages højde for eventuelle samlæste timer.

Hvis man eksempelvis har to elever, der har behov for en støtteperson i undervisningen, og de to elever går på samme hold, vil man ofte kunne lade støttepersonen hjælpe begge elever på samme tid. Hvis støttebehovet eksempelvis er otte ugentlige timer, skal der således søges fire timer til hver elev.

Der kan også være situationer, hvor flere elever modtager støtte uden for den almindelige undervisning på et lille hold. Også her skal der i forbindelse med ansøgning af tilskud foretages en beregning af antallet af lærertimer, der tager højde for, at der er flere elever, der modtager støtte sammen.

Skolen kan altså alene modtage tilskud til det antal lærertimer, der gennemføres i praksis.

2.3 Tilskud til praktisk medhjælp til elever med svære handicap, jf. lovens § 27, stk. 2

For elever med svære handicap, ydes der tilskud til dækning af ekstraudgifter, der er godkendt af Kulturministeriet, til praktisk medhjælp i forbindelse med undervisningen eller det pædagogisk tilrettelagte samvær.

Der ydes en fast takst pr. praktisk medhjælpstime à 60 minutter. Ved et svært handicap forstås i denne sammenhæng en faglig dokumenteret funktionsnedsættelse, der medfører et støttebehov i form af praktisk

medhjælp. I modsætning til lærertimer, kan der altså søges tilskud uanset omfanget af behovet for praktisk medhjælp.

Skolen skal kunne dokumentere en elevs svære handicap gennem relevant faglig dokumentation.

Elever, der kan søges praktisk medhjælp til, kan eksempelvis være elever, der sidder i kørestol, og som i forbindelse med undervisningen eller det pædagogisk tilrettelagte samvær, har behov for hjælp til at få bøger op af tasken, at komme på toilettet m.v.

2.4 Tilskud til hjælpemidler til elever med svære handicap, jf. lovens § 27, stk. 2

For elever med et svært handicap ydes der tilskud til dækning af ekstraudgifter til hjælpemidler, som der er behov for i forbindelse med undervisningen eller det pædagogiske tilrettelagte samvær. Det kan eksempelvis være en it-startpakke eller en programpakke til en ordblind elev, FM-anlæg til en hørehæmmet elev, computer med relevante programmer og CCTV til en svagsynet elev eller ergonomiske møbler til en elev med et bevægehandicap.

Det vil altid bero på en konkret vurdering, hvordan elevens behov for støtte bedst afhjælpes.

3. Hvordan søges der tilskud?

Ansøgninger skal så vidt muligt være styrelsen i hænde inden kursets begyndelse eller umiddelbart efter kursusstart og *skal* være modtaget senest otte uger efter kursets afslutning.

Der gives tilskud med tilbagevirkende kraft fra det tidspunkt, hvor støtten er iværksat, hvis styrelsen vurderer, at ansøgningen lever op til de gældende regler. Styrelsen kan dog i forbindelse med sagsbehandlingen godkende et mindre timetal end det ansøgte, og derfor opfordres der til, at der søges tilskud hurtigst muligt efter en elev er begyndt på skolen.

For alle ansøgninger gælder, at der skal oprettes en ansøgning i styrelsens elektroniske ansøgningssystem - som findes på styrelsens hjemmeside <http://slks.dk/tilskud/soeg-puljer/> under "Folkeoplysning". I selve ansøgningen skal skolen taste en række stamoplysninger som elevens cpr-nummer, skoleår, antal kursusuger, hvilken ydelse, der søges tilskud til m.v.

Et undervisningsrelateret hjælpemiddel betragtes som et individuelt hjælpemiddel, der så vidt muligt følger eleven på tilsvarende vis som et hjælpemiddel fx kan følge en elev fra en ungdomsuddannelse til et højskoleophold, jf. gældende regler for specialpædagogisk bistand til elever på ungdomsuddannelser.

Nærmere information om, hvordan ansøgninger indtastes i det elektroniske system, vedhæftning af dokumentation m.v. findes på styrelsens hjemmeside <http://slks.dk/tilskud/soeg-puljer/>. I det elektroniske ansøgningssystem skal der desuden vedhæftes en udtalelse fra skolen samt i de fleste tilfælde også anden dokumentation. Udtalelsen fra skolen og den øvrige dokumentation afhænger af, hvad der søges tilskud til, og gennemgås derfor i det følgende hver for sig. Styrelsen modtager kun dokumentation som vedhæftet fil via det elektroniske ansøgningssystem, og det er således ikke muligt at sende dokumentation via mail eller almindelig post.

3.1 Dokumentation: Tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov, jf. lovens § 27, stk. 1

Der vedhæftes en udtalelse fra skolen, indeholdende følgende punkter:

- En beskrivelse af elevens behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

- En beskrivelse af, hvordan tilskuddet planlægges anvendt
- Elevens underskrift, hvorved det tilkendegives, at eleven er bekendt med ansøgningen.

Skolen skal desuden kunne dokumentere en elevs behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand ved en udtalelse fra en faglig sagkyndig person, som er uafhængig af skolen. En faglig sagkyndig person kan eksempelvis være en læge, en psykolog, en hjemmevejleder, en UU-vejleder eller lignende.

Dokumentationen skal opbevares på skolen, og skal altså ikke vedhæftes ansøgningen. Styrelsen kan dog til enhver tid bede skolen om at indsende dokumentationen med henblik på at vurdere ansøgningen.

3.2 Dokumentation: Tilskud til lærertimer og/eller praktisk medhjælp til elever med svære handicap, jf. lovens § 27, stk. 2

Der vedhæftes en udtalelse fra skolen, indeholdende følgende punkter:

- En beskrivelse af elevens behov for støtte i undervisningen som følge af den dokumenterede funktionsnedsættelse
- En beskrivelse af, hvordan tilskuddet planlægges anvendt i forhold til funktionsnedsættelsen
- Skolens opgørelse af hvor mange lærertimer og/eller praktisk medhjælp der søges tilskud til
- Elevens underskrift, hvorved det tilkendegives, at eleven er bekendt med ansøgningen.

Der vedhæftes desuden dokumentation for elevens svære handicap. Det kan eksempelvis være lægefaglig dokumentation fra praktiserende læger, psykiater, neurolog etc. For elever med svære handicap, skal dokumentationen altså ikke alene opbevares på skolen, men også vedhæftes ansøgningen.

Vær desuden opmærksom på, at den faglige dokumentation for elevens svære handicap ikke skal indeholde en stillingtagen til elevens behov for støtte, men alene dokumentere det svære handicap, som der søger tilskud på baggrund af. Det er i udtalelsen fra skolen, at den konkrete stillingtagen til elevens behov for støtte, skal findes.

3.3 Dokumentation: Tilskud til hjælpemidler

Der vedhæftes en udtalelse fra skolen, indeholdende følgende punkter:

- En beskrivelse af elevens behov for hjælpemiddel
- En kort beskrivelse af, hvilket hjælpemiddel, der søges tilskud til
- Elevens underskrift, så det fremgår, at eleven er bekendt med ansøgningen

Der vedhæftes desuden dokumentation for elevens svære handicap, herunder fx også dokumentation for ordblindhed, såfremt der søges tilskud til hjælpemidler på baggrund af erklæret ordblindhed.

Det er vigtigt, at det fremgår tydeligt af ansøgningen, hvad der præcist søges tilskud til.

3.4 Klageadgang

Afgørelser om fordeling af tilskud til specialundervisning m.v. af elever med særlige behov, jf. § 27, stk. 1, og til undervisning m.v. af elever med svære handicap, jf. § 27, stk. 2, kan indbringes for Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger efter lov om Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger nr. 269 af 19. marts 2013, inden fire uger efter at skolen har fået meddelelse om afgørelsen.

4. Hvor finder man mere information?

På styrelsens hjemmeside https://slks.dk/tilskud/soeg-puljer/_under "Folkeoplysning" fremgår yderligere information samt de elektroniske ansøgningsskemaer.

Spørgsmål vedr. ansøgningsprocessen, ansøgningsskemaet eller den ovenstående vejledning i øvrigt, kan rettes til kontor for Museer og Folkeoplysning i Slots- og Kulturstyrelsen på mfo@slks.dk.

Kulturministeriet, den 7. januar 2020

KARIN MARCUSSEN

/ Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza